

Proč vyhlásit na Křivoklátsku národní park

Proč má být z části Křivoklátska národní park?

V čem je lepší národní park než chráněná krajinná oblast?

Jaký je rozdíl mezi NP a CHKO?

Je NP pro Křivoklátsko vhodnou formou ochrany přírody?

Proč se MŽP rozhodlo pokročit ve vyhlášení Křivoklátska národním parkem? Čím si to Křivoklátsko „zasluhuje“?

Proč se téma Národní park Křivoklátsko znovu otevírá, když už dříve byly obce proti?

Jak bylo vybráno území pro vyhlášení národního parku?

Jaká část má být součástí parku, podle čeho jste vybírali?

Příroda Křivoklátska nemá v České republice obdoby. Je to dáno především rozmanitostí zdejší krajiny – najdeme tu široké údolí řeky Berounky, jejíž přítoky se zařezávají do strmých stinných obtížně přístupných svahů i osluněné náhorní plošiny. To umožňuje, že poměrně malé území obývá řada druhů rostlin, živočichů a hub s odlišnými životními nároky.

Namátkou – roste tu houba pevníkovec hladký, vzácný druh vázaný na dřevo jalovců a tisu, korálovec bukový, který upřednostňuje přirozené lesy peralesního charakteru. Ze vzácných rostlin pak třeba koniklec luční český, vstavač osmahlý či tařice skalní. Najdeme tu ještěřku zelenou, která vyhledává vyhřáté stráně, i mlouka skvrnitého, který žije ve stinných hlubokých údolích.

Zdejší rozsáhlé lesy jsou sice už od středověku v různé míře obhospodařovány, ale díky tomu, že řada míst je složitě dostupná, zachovaly si mnohde přírodě blízký charakter. Dokládá to i výskyt těch druhů rostlin (např. mech dvouhrotec zelený, tis červený, měsíčnice vytrvalá) a živočichů, které jsou vázány právě na přírodě blízké lesní komplexy (např. lejsek malý, lejsek bělokrký, výr velký, kulíšek nejmenší, strakapoud prostřední, žluna šedá, včelojed lesní, holub doupňák, kovařík fialový, kovařík rezavý). Právě tím je Křivoklátsko v celorepublikovém srovnání ojedinělé. Pro zachování či obnovu zdejších přírodě blízkých lesů je důležité, aby se jejich ochrana a šetrný způsob

hospodaření uplatňovaly na větších souvislých plochách jako tomu je v národních parcích.

Pro navrhovaný národní park je vybráno lesnaté území minimálně dotčené jinou lidskou činností, než je lesnictví a myslivost. Tvoří zhruba čtvrtinu rozlohy křivoklátských lesů, tedy 115 km² (18 % stávající chráněné krajinné oblasti). Jedná se o pozemky ve vlastnictví státu.

Na území navrhovaného národního parku není plánována výstavba žádných dopravních koridorů ani staveb pro jiné státní zájmy.

Jaká je současná ochrana území ve srovnání s navrhovaným národním parkem?

Jaké jsou kategorie chráněných území podle IUCN?

Křivoklátsko bylo už v roce 1977 zařazeno v rámci programu „Člověk a biosféra“ do sítě biosférických rezervací UNESCO. Může to být jeden z důvodů, proč by tu měl být zřízen i národní park?

Znamená vznik NP zánik Lesnického parku?

Křivoklátsko je nyní státem chráněno jako chráněná krajinná oblast. Její součástí jsou čtyři národní přírodní rezervace, 16 přírodních rezervací a sedm přírodních památek. Z toho jsou na území navrhovaného národního parku tři národní přírodní rezervace a sedm přírodních rezervací. Zároveň je zde jedna ptačí oblast a 16 evropsky významných lokalit, sedm z nich se překrývá s územím národních přírodních rezervací. Ty jsou významné i z celoevropského hlediska a tvoří součást evropské soustavy chráněných území Natura 2000. Zatímco v národním parku je prioritou ochrana a obnova přírody, které se přizpůsobuje přístup k péči o území, v chráněné krajinné oblasti se hospodaří s respektem k doposud dochovanému částem. V národních parcích tak státní pozemky spravují přímo orgány ochrany přírody, v chráněných krajinných oblastech hospodaří na státních pozemcích státní podniky, které jsou koncipovány jako podnikatelský subjekt. Z toho vyplývá například odlišný pohled na využívání lesa.

Chráněná krajinná oblast Křivoklátsko je zařazena do celosvětové sítě biosférických rezervací UNESCO. Ta zahrnuje jak přírodě blízká území, tak

zachovalé harmonicky uspořádané krajiny ovlivněné činností člověka. V České republice je do této sítě zařazen například národní park Šumava a část CHKO Šumava, Krkonošský národní park či třeba chráněná krajinná oblast Třeboňsko. Vyhlášení národního parku na částí CHKO Křivoklátsko by zdůraznilo přírodní hodnoty území.

Lesnický park Křivoklátsko je obecně prospěšná společnost, která zdůrazňuje především roli člověka při obhospodařování křivoklátských lesů. Je vhodným doplňkem k navrhovanému národnímu parku, který má prostor na velké části Křivoklátska, které nebude součástí národního parku.

Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN) vytvořila klasifikaci, kdy každému chráněnému území přiřazuje odpovídající kategorii z pohledu mezinárodních standardů. Pro zařazení do jednotlivých kategorií je rozhodující nastavení dlouhodobých cílů daného chráněného území. Ty se však do národního zákona o ochraně přírody a krajiny přímo nepřenášejí. Národní park Šumava je například zařazen v kategorii II., Krkonošský národní park pak v kategorii V., stejně jako chráněné krajinné oblasti. Národní přístup ke chráněnému území tedy klasifikace IUCN závazně neovlivňuje.

Převažují na území navrhovaného národního parku přirozené nebo člověkem málo pozměněné ekosystémy, jedinečné a významné v národním měřítku?

Kde se na Křivoklátsku nacházejí původní lesy?

Území navrhované jako národní park je kulturní krajinou formovanou člověkem a nemá již přírodní hodnotu. Proč z něj tedy má být národní park?

Pro národní park na Křivoklátsku jsou zásadní lesní ekosystémy – bučiny, dubohabřiny, teplomilné doubravy, kyselé doubravy, suťové lesy a potoční luhy. Stav těchto lesních ekosystémů na více než polovině území národního parku odpovídá přirozeným, člověkem málo pozměněným ekosystémům. V obdobném rozsahu a podmínkách jako na Křivoklátsku se jinde v České republice nevyskytují.

Na území navrhovaného národního parku Křivoklátsko plošně neproběhla v minulosti zásadní přeměna druhové skladby – tedy založení jednověkových

smrkových či borových monokultur, jako je tomu na většině plochy České republiky.

Místům, která jsou dotčena dřívějšími nevhodnými hospodářskými zásahy, lze opětovně vhodnou a cílenou péčí navrátit podobu, která odpovídá přirozeným lesům formovaným přírodními procesy. Je ale důležité, aby tento přístup probíhal na větších, nikoli drobných izolovaných plochách. Vyhlášení národního parku tomu vytváří vhodné podmínky.

Cílené zásahy v lesích v národních parcích směřují především k vytvoření a zachování přirozené bohaté věkové i prostorové struktury lesa. Znamená to, že by les měl být rozmanitý nejen rostoucími druhy keřů a dřevin, ale i jejich různým věkem, proto zde zůstávají stromy na dožití. To v hospodářských lesích, kde je hlavním cílem produkce dřevní hmoty, není možné.

Pro zachování přírodní rozmanitosti je na Křivoklátsku důležité zajistit, aby účelové lesnické hospodaření na části území navrhovaného národního parku selektivně pracovalo s fenoménem slunných lesních poloh s dostatkem světla. Udržení takových míst je důležité pro zachování zdejší biodiverzity.

Co znamená vytvoření národního parku na Křivoklátsku pro občany žijící v okolních obcích a pro návštěvníky Křivoklátska?

Co pro mě jako občana znamená vyhlášení NP?

Bude to znamenat nějaká omezení?

Co trasy pro turisty a cyklisty? A vodáctví?

Jak je to v národním parku se sběrem lesních plodů nebo palivového dřeva?

Bude možné těžit dříví místními při samovýrobě?

Budou postihováni lidé, kteří budou v národním parku volně nocovat?

Omezí vyhlášení NP pohyb v krajině?

Mohu v NP zaparkovat u lesa a jít na houby?

O kolik se zvětší území, kam nebude povolen vstup?

Budou moci chodit občané do lesa na dřevo?

Jak je to s povolováním staveb?

Vznik národního parku znamená trvale zajištěnou ochranu té nejcennější přírody. Je i příležitostí, jak zlepšit životní podmínky v obcích.

V národních parcích je vstup omezen jen v nejcennějších oblastech. Tam, kde by přítomnost návštěvníků mohla negativně ovlivnit cennou přírodu. Na Křivoklátsku se vymezení klidového území předpokládá na území dnešních národních přírodních rezervací, kde je už dnes povolen pouze vstup po značených cestách. Nedojde tedy ke změně.

Omezení vjezdu a stání vozidel v národním parku se neliší od režimu v CHKO. Sběr lesních plodin, hub a palivového dřeva je na území národního parku povolen v souladu s lesním zákonem. Výjimkou jsou klidová území, kam je omezen vstup. Ta však budou odpovídat existujícím národním přírodním rezervacím a vymezena v součinnosti se samosprávami.

Pro táboření a nocování na území navrhovaného parku platí stejné podmínky jako dosud v CHKO.

Lesní zákon nepovoluje jízdu na kole a koni mimo lesní cesty a vyznačené trasy. V národním parku je navíc potřeba, aby tyto cesty byly vyhrazeny přímo správou parku. Toto omezení se ale netýká vlastníků a nájemců nemovitostí v souvislosti s jejich užíváním.

Současné značené turistické, cyklistické a koňské stezky zůstanou v navrhovaném národním parku zachovány. Vymezení dalších cest pro cyklisty a koně bude navrženo ve spolupráci s obcemi.

Vodácké turistiky se vyhlášení národního parku nijak nedotkne. V navrhovaném území národního parku leží krátký úsek řeky Berounky, kde by omezování vodáctví postrádalo smysl. Navíc k němu není ani důvod z hlediska ochrany přírody.

Těžba dřeva na paliva pro místní je na území národního parku možná. Bude pro ni vymezena dostatečná plocha, aby pokrývala potřebu v současném rozsahu. Ve většině lesů Křivoklátska, které leží mimo navrhovaný národní park, bude nadále nezměněný režim zadávání samovýroby.

Jak se bude chránit příroda v národním parku oproti současnému stavu?

Co znamená režim bezzásahovosti?

Co je potřeba na Křivoklátsku chránit a proč?

Jak nyní ochrana probíhá?

Hlavním předmětem ochrany navrhovaného národního parku Křivoklátsko je ochrana lesních ekosystémů jako lesů s bohatou strukturou porostů formovaných především působením přírodních dějů.

Cíle ochrany přírody v národním parku se liší od cílů ochrany přírody v chráněných krajinných oblastech. V národním parku je totiž upřednostňován přírodní charakter a působení přírodních jevů před činností člověka. Veškeré zásahy musí být plánovány s dlouhodobým výhledem a probíhají pozvolna. Přirozené lesy v národním parku se proto ponechávají samovolnému vývoji. (jak dlouho to bude trvat) V ostatních lesích se zasahuje za účelem dosažení takového stavu lesa, který bude moci být již dále ponechán samovolnému vývoji. V části lesů se bude zasahovat ve prospěch zachování a zlepšování stavu biodiverzity.

V nynější CHKO Křivoklátsko se již pečuje o lesní systémy jako v národním parku – a to v národních přírodních rezervacích, zde je však limitována jejich velikostí a tvarem.

Vyhlášení národního parku umožní rozvinout potenciál zdejších přirozených lesů. Takové lesy jsou dlouhodobě stabilnější, rozmanitější a lépe se vyrovnávají s nejrůznějšími nepříznivými vlivy, jako jsou například kalamity škůdců dřevin, klimatické výkyvy a změny.

Jak je to ve vztahu k navrhovanému národnímu parku na Křivoklátsku se zvěří, myslivostí, rybářstvím a produkčním lesním hospodářstvím?

Ovlivňuje zvěř křivoklátské lesy? A jak?

Jak to bude v rámci NP s myslivostí?

Proč nejsou v současnosti udržovány únosné stavy zvěře?

Jak NP ovlivní rybářství?

Jak to bude s produkcí dřeva v národním parku?

Zvěř je přirozenou součástí lesního ekosystému a tak je na ni potřeba pohlížet.

Pokud však početní stavy myslivecky chované zvěře neodpovídají přirozené úživnosti honitby, tak se její vliv na lesní ekosystém projevuje hlavně poškozováním dřevin. Zvěř se stává limitujícím faktorem obnovy lesa.

Na území navrhovaného národního parku jsou nyní honitby, kde myslivost

vykonávají přímo státní podniky LČR a VLS a dále honitby, které tyto podniky pronajímají jiným subjektům (těch je většina).

V národních parcích se honitby nepronajímají, výkon práva myslivosti zajišťuje personál správy národního parku. Současné honitby, které by se nacházely částečně v národním parku, bude možné zachovat. Honitby mimo území parku nejsou jeho vyhlášením dotčeny.

Současný systém pronájmů za vysoké nájemné nemotivuje nájemce honiteb ke snižování příliš vysokých stavů zvěře poškozující přírodní prostředí, protože čím více zvěře v honitbě je, tím větší jsou příjmy spojené s jejím lovem, které slouží k úhradě nájemného.

Z pohledu rybářů se na Berounce bude hospodařit nadále podle stejných pravidel.

V národních parcích vyhláší rybářské revíry Ministerstvo životního prostředí. Ani jeden ze současných rybářských revírů většinově neleží na území navrhovaného národního parku Křivoklátsko. Ta část řeky Berounky, která by byla součástí národního parku, není dostatečná pro vytvoření samostatného revíru. Ani pro rybaření, ani pro ochranu přírody nemá vytvoření takového revíru smysl.

Národní park není primárně zaměřen na produkci dřeva. Péče o část lesních ekosystémů však bude vždy v národním parku představovat takové zásahy, při nichž se bude sekundárně produkovat dřevo. Jeho kvalita bude nižší a z dnešního pohledu půjde převážně o palivové dřevo.

Jaký vliv mají obce na rozhodování v národním parku?

Jak funguje Rada parku a jaký vliv v ní obce mají?

Mohou obce ovlivnit budoucí nadměrný zájem turistů?

Obce na Křivoklátsku se obávají většího přílivu turistů, omezení lovu a těžby dřeva nebo povolování staveb – jak se jich skutečně změna statusu dotkne, co říkáte na jejich výtky, jak se s nimi snažíte dohodnout?

Mohou obce ztratit možnost samosprávy a budou omezeny při územním plánování?

Mohou se občané dozvědět o tom, jak probíhají jednání Středočeského kraje s obcemi o záměru vyhlášení NP Křivoklátsko?

Každá obec, na jejíž katastr národní park zasahuje, má svého zástupce v Radě národního parku.

Na Radě parku se projednávají zásadní záležitosti, jako je návrh zonace, vyhlášení klidového území nebo zásady péče o území. Na těchto dokumentech musí dojít v Radě ke shodě, musí na nich dohodnout. Obce tak mají v ruce zásadní nástroj, jak ovlivňovat to, co se na území národního parku děje – ochranou přírody počínaje a turismem konče.

Další nástroje jsou finanční. Nad rámec dotací rezortu životního prostředí lze různé obecní projekty podpořit z Národního programu Životní prostředí, z něž míří výzvy i přímo pro obce v národních parcích. Další prostředky je možné čerpat z evropských fondů.

Schvalování územních plánů je i v národních parcích v kompetenci obcí. Hranice národního parku Křivoklátsko je navržena tak, aby nedocházelo k omezení rozvojových aktivit obcí. Potenciální rozvojové plochy se nacházejí mimo národní park.

Středočeský kraj podpořil myšlenku vyhlášení národního parku, a proto navštívil jeho zástupce všechny obce, jejichž katastr je návrhem národního parku dotčen.

Na těchto jednáních byli zástupci obcí seznámeni s myšlenkou vyhlášení národního parku.